

Avfallsplan för Kramfors kommun 2024-2034

Samrådsredogörelse

1. Bakgrund

I denna bilaga till Kramfors kommuns avfallsplan beskrivs de synpunkter som inkommit på avfallsplanen under samrådstiden 15 juni 2023 till 15 augusti 2023.

Under samrådstiden kunde kommuninvånare, företag, föreningar, organisationer, kommunala nämnder och bolag samt länsstyrelsen i Västernorrlands län lämna synpunkter på planen. Detta dokument redogör för vilka synpunkter som kommit in och hur synpunkterna behandlats.

2. Inkomna synpunkter från Länsstyrelsen i Västernorrlands län

- Ett fullgott samråd har inte skett: Begäran om synpunkter med en mycket kort svarstid kan inte anses uppfylla kraven på samråd. Utan vidare uppföljning av lämnade synpunkter anser Länsstyrelsen att kommunen inte har uppfyllt kraven enligt 6 kap. 10 § miljöbalken.

På grund av miss i kommunikationen konsulterna emellan hölls avgränsningssamrådet betydligt senare än det bör.

- Tidigare kommentarer: Vid förra versionen av avfallsplanen påpekade länsstyrelsen främst hur nedskräpning, fastighetsnära insamling och arbete mot illegal avfallshantering beskrivs. Nedskräpning och fastighetsnära insamling behandlas i nuvarande utkast, otillåten avfallstransport mm tas däremot inte upp och länsstyrelsen vidhåller tidigare synpunkt.

Lämnad utan åtgärd. Otillåten avfallstransport är otillåten och är en polisiär fråga.

- Koppling till övriga planer: Övriga planer nämns, däremot framgår inte av inlämnat utkast hur avfallsplanen samspelar med dem.

Beskrivning är utökad i reviderad version av avfallsplanen.

- Begrepp: I planen används begreppen mål, målområde, syfte, aktivitet, åtgärder mm. med ibland till synes olika innebörd eller till viss del synonymt med varandra. Eftersom kommunen ska redovisa uppgifter om mål, åtgärder och styrmedel bör språkbruket återspegla detta så att det blir tydligt vad som avses.

Texten är förtydligad.

- Förankring: Naturvårdsverket påpekar i sin vägledning att det i framtagandet av en avfallsplan är viktigt att alla som berörs av planen är delaktiga för att få en god förankring vilket ökar sannolikheten att åtgärderna i planen kommer genomföras. En beskrivning hur denna förankring skedde saknas.

Beskrivning över framtagandet är gjord.

- Mål och åtgärder: 14 mål ingår i en tabell i bilaga 2 och motsvarande tabell under punkt 6 Uppföljning i huvuddokumentet. Medan det i ena tabellen redovisas åtgärder kopplade till enskilda mål (bilaga 2) anges i ledtexten till den andra tabellen (huvuddokument) inga åtgärder, i stället hänvisas till aktiviteter som ska tas fram senare. Det bör förtydligas hur dessa aktiviteter och åtgärder hänger ihop.

Detta är hanterat genom tydligare skrivningar.

- Styrmedel: För att tydligare beskriva hur olika styrmedel kan användas vid de olika målen så skulle styrmedlen kunna läggas till i tabellerna för målen.

Lämnat utan åtgärd.

Kommunens Föreskrifter om Avfallshantering anges som ett av styrmedlen. I 2 § g och h i denna föreskrift används begreppet ”före detta livsmedel” som inte används i avfallsförordningen (2020:614). I stället kopplar ”före detta livsmedel” till lagstiftningen kring animaliska biprodukter (abp, se tex. Förordning (2006:814) om foder och animaliska biprodukter). Det bör framgå, tex. i föreskriftens Bilaga A, hur hantering av abp/före detta livsmedel skiljer sig från hanteringen av livsmedelsavfall.

Lämnat utan åtgärd. Föreskrifterna riktar sig främst mot hushåll, vilka inte hanterar animaliska biprodukter. Verksamheter med hantering av animaliska biprodukter har att följa aktuell lagstiftning. Visar det sig finnas behov av ytterligare skrivningar i avfallsföreskrifterna får detta utredas och hanteras till nästa revidering av föreskrifterna.

Kommunens föreskrift anger i 8 § att ”Utsortering av matavfall är obligatorisk [...] från den dagen insamlingen startar i området”. Denna hantering strider mot insamlingskravet from 1 januari 2024 om inte kommunen har fått dispens från kravet på insamling enligt 3 kap. 13 b § avfallsförordningen från Naturvårdsverket. En sådan dispens bör anges i avfallsplanen.

Dispens finns. Denna uppgift är avfallsplanen kompletterad med.

Kommunens föreskrift anger i 38 § bara två skäl för dispens från kravet att skilja förpackning från innehållande avfall, medan motsvarande paragraf i avfallsförordningen (3 kap. 16 §) anger fyra skäl. Ffa möjlighet till annan hantering med jämförbart resultat anges inte. Inom ramen för samrådet bör det förtydligas, varför denna inskränkning valdes.

Paragrafen har helt utgått. Uppgifterna hämtas bättre direkt från avfallsförordningen.

- Nulägesbeskrivning: Det framgår inte i nulägesbeskrivningen hur invasiva främmande arter hanteras i dagsläget. Detta vore önskvärt för att kunna se eventuella förändringar i hanteringen. o Det framgår inte i nulägesbeskrivningen hur massor hanteras i dagsläget. Detta vore önskvärt för att kunna se eventuella förändringar i hanteringen. Miljökonsekvensbeskrivningen (se 6 kap. 11 § miljöbalken):

Texten är kompletterad med detta.

MKB

- Uppgifter om miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen eller programmet inte genomförs lämnas utan konkreta fakta i mycket ytliga och överskådliga termer.

Förtydligande i 4.1.3 Svårigheter i samband med MKB

- Uppgifter om miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt lämnas utan konkreta fakta i mycket ytliga och överskådliga termer.

Kompletteringar gällande miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten samt för vatten

- Uppgifter om befintliga miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i 7 kap. eller ett annat område av särskild betydelse för miljön saknas.

Komplettering med text om områden som avses i kap 7 MB

- Uppgifter om hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn lämnas utan konkreta fakta i mycket ytliga och överskådliga termer.

Texten kompletterad ang. gamla deponier

- En identifiering och beskrivning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra lämnas på en ytlig nivå, en bedömning av dessa saknas; Bl.a. nämns ingenting om vilka konsekvenserna det kan bli av kommunens avfallshantering av IAS. En god hantering av IAS kan ge positiv miljöeffekt genom minskad spridning och bibehållen biologisk mångfald.

Lämnad utan åtgärd

- Uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter ges i en Länsstyrelsen Västernorrland lista under avsnitt 2.2 i planen som en icke-teknisk sammanfattning, men inte på en relevant detaljeringsnivå.

Lämnad utan åtgärd

- En sammanfattning av de överväganden som har gjorts, vilka skäl som ligger bakom gjorda val av olika alternativ och eventuella problem i samband med att uppgifterna sammanställdes saknas.

Kompletteringen gjord

- En redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför saknas.

Kompletteringen gjord

Sakområden

- Avfall och deponier: Klassningar för nedlagda deponier som klassats ner från branschklassnivå bör revideras mot nya data och information som tillkommit sedan klassningen gjordes. Framför allt relaterat till PFAS då den gamla klassningen gjordes innan PFAS var något som togs hänsyn till. PFAS kan förekomma i lakvatten från deponier där avfall deponerats sedan 1930-talet. Särskilt prioriterade är deponier som varit aktiva sedan 1950-talet då storskalig tillverkning av PFAS startade. Enligt aktuell vägledning är de flesta deponier potentiellt förorenade med PFAS. Se NV rapport 6871. Fokusområden Avfall2 (naturvardsverket.se)

o Där det finns uppgifter om vilken typ av avfall som har deponerats, deponiklass, deponerade mängder, deponins utbredning och för vilken tidsperiod som deponin var i drift bör det anges. o Tillsynsansvarig myndighet anges bara för två av de 47 listade objekt i bilaga 4 till utkastet. Listan bör kompletteras med ansvarig tillsynsmyndighet för de resterande 45 objekt och rättas för objekt 41, Inviks deponi, där kommunen har tillsynsansvar (se Länsstyrelsens beslut från den 31 mars 2004 i ärende 588-04).

o Planerad hantering av nedlagda deponier ska redovisas, t.ex. för oklassade deponier, när klassningen ska ske.

Bilagorna är kompletterade, mål och aktiviteter för deponierna är upprättade för fortsatta arbeten

o Riktvärden för slam från kommunens anläggningar anges i bilaga 3, kap. 4.7, men fel referens används; av beskrivningen framgår att komposterat slam kan användas inte enbart på åkrar, utan även där människor potentiellt rör sig, dvs kraven på MRR 2 <https://www.naturvardsverket.se/vagledning->

och-stod/miljobalken/nationellstrategi-for-miljobalkstillsynen/fokusomraden-avfall/ (2023-07-24). enligt handboken om Återvinning av avfall in anläggningsarbeten (Naturvårdsverket, Handbok 2010:13) är relevanta.

Förtydligt i nulägesbeskrivningen

I utkastet nämns att det vid behov används särskilda upplag för snö. Uppgiften bör utvecklas.

Lämnad utan åtgärd

I bilaga 2 anges som ”fokustid” för bl.a. utsortering av matavfall perioden 2027-2030, hur svarar det till att utsorteringen av matavfall ska vara infört 2024? Förtydliga gärna även vad som avses med fokustid.

Komplettering gjord

- Beredskapsfrågor och klimatförändringar: I utkastet till planen behandlas inte frågor om klimatförändringar eller beredskap. Båda faktorer kan anses vara relevanta för planområdet och bör ingå i kommunens långsiktiga planering. När det gäller klimatförändringar framgår relevansen t.ex. även i beskrivningen av planens syfte, kap 1.2 huvuddokument, utan att ämnet tas upp vidare i planen. Behandlas frågorna i någon annan plan, t.ex. klimatplan eller miljöplan, bör denna koppling förtydligas.

Komplettering gjord

- Mål och åtgärder om hantering av massor saknas. Naturvårdsverket påpekar i sin vägledning att det kan vara lämpligt att inkludera mål och åtgärder om hantering av massor i avfallsplanen. Åtgärder kan exempelvis omfatta att översiktsplanering och framtagande av kommunala detaljplaner ska inkludera identifiering av ytor som kan vara lämpliga för placering av verksamheter som hanterar massor från bygg och anläggningsverksamhet.

Komplettering kring masshantering är gjord

- Invasiva främmande arter (IAS): o Jordmassor med innehåll av invasiva främmande arter.

Kompletteringar och uppdateringar av dokumenten är gjorda utifrån kommunens antagna strategi i frågan.

3. Övriga inhämtade synpunkter

Det saknas mål och åtgärder för slam från slamavskiljare, fettavskiljare, avloppsreningsverk och slamlaguner. Detta nämns endast under nulägesbeskrivningen och där beskrivs inte annat än att det behandlas på kommunens egen anläggning för deponering som anläggningsjord eller till konstruktionsmaterial på deponi.

Finns behov av att planera både för att minska volymerna och för att öka återanvändning/avsättning av slammet. Även behov att planera för bästa möjliga teknik för att ta tillvara på näringsämnen eller energi i slammet.

Mål och aktiviteter är införda för detta område

Sidan 9 målområde Giftfri miljö: Här finns bara ett mål. Jag tycker att ett mål om ”renare avloppsslam” kan läggas till.

Nytt mål finns formulerat i området

Bilaga 2 Åtgärder Här bör det finnas med något mer om hur vi ska få ett renare och giftfriare avloppsslam. Till exempel information vad spolar vi ned i avloppet (finns dock med på nåt ställe och då står det mest om matfett), uppströmsarbete ffa i industriområden och dagvatten, ha ett mål att eventuellt kvalitetssäkra slammet typ REVAQ-certifiering.

Nytt mål finns formulerat i området

Bilaga 2 4.1.5. Åtgärder, Här kan vi lägga till att ”skapa verksamhet som lånar ut fritidsgrejer typ ”fritidsbanken”.

Komplettering gjord

Bilaga 2 4.2.4. Åtgärder, här bör det läggas till att fler nedlagda deponier ska utredas vidare, inte bara ”kontrollprogram följs”.

Komplettering gjord

Sid. 6 p. 4: ”Över tid har kommunen utvecklats till att bli en välbesökt ort framförallt sommartid. Detta medför särskilda utmaningar för att motverka nedskräpning.” Hur? Nämnas inte mer än att det ställer andra krav på avfallshanteringen sommartid, i bilaga 7. Är nedskräpningen sommartid kopplat till just sommargäster? Framgår inte i åtgärderna att det är ett problem man vill försöka åtgärda.

Förtydligat. Ett öppet arbete beskrivs.

Bilaga 2, s 5. Verka för att ”ödetomter” eller andra platser inte blir upplag för diverse avfall –inget värde i att peka ut ”ödetomter” som ett problem. Handlar det inte mer om att få folk att lämna saker på rätt plats istället för i naturen överlag?

Hanterat

Lite samma princip med fordonsvrak – hur ska vi minska antalet fordonsvrak? De vi kan ta hand om, tar vi väl hand om. Eller ligger det många kända vrak runt om kommunen utan åtgärd? Då tänker jag fordonsvrak som folk anmält till oss., det intressanta är snarare om det är fordon som bara dumpats vind för våg? Det är det som orsakar problem och kostnader för oss, inte om det är privata markägare som anmäler hämtning på bilarna.

Går det att vara tydligare med vad man tänkt sig för insatser som ska göras årligen? Eller tänker man mest på att Tekniska hämtar de vrak vi får anmälningar om? Man är ju lite mer tydlig i andra mål vilka aktiviteter som ska göras.

Hanterat

Avfallsföreskrifterna 31§ s. 12 ”Medgivande om utsträckt hämtningsintervall kan återkallas om kommunen konstaterar att matavfall, trots uppgifterna om kompostering eller utsortering, lämnas i behållaren för restavfall för hämtning eller om kommunen på annat sätt gör sannolikt eller konstaterar att matavfall från fastigheten inte omhändertas på det sätt som medgivits eller uppgivits.”

Bara nyfiken: Det är väl ok att lämna matavfall i kärlet för matavfall trots anmälan om kompostering? Man kanske inte vill kompostera exakt allt. Viktiga är väl att det såklart inte ska hamna i behållaren för restavfall.

Det är ok, men det ger inte rätt till avgiftsbefrielse för matavfallsinsamling, vilket detta rör.

Kommentarer om nedlagda deponier i avfallsplanen:

Det saknas en förklarande text till bilagan med de nedlagda deponierna. Varför är den med, var kommer uppgifterna ifrån om de olika deponierna och när i tid är kommentarerna skrivna?

Enligt NFS 2020:6 ska avfallsplanen innehålla uppgifter om ”vidtagna och planerade åtgärder för att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljön vid nedlagda deponier där kommunen har varit verksamhetsutövare”. Var i planen finns dessa uppgifter om vidtagna och planerade åtgärder?

I NVs vägledning (rapport 6760) anges vilka uppgifter som bör anges om varje deponi i avfallsplanen. Tabellen i bilagan följer inte det upplägget

Kompletteringar och förtydliganden gjorda i bilaga samt mål och aktiviteter

4. Möte med länsstyrelsen, 2023-10-06

**Genomgång av vilka korrigeringar som gjorts i plan och MKB efter inkomna synpunkter.
Utifrån samtalet förklaras begreppet Klimatlåda.**